

- 8 JULI 1997

Horsens Kommune
Økonomisk Forvaltning
Rådhusstorvet 4
8700 Horsens

4. k.
1997/1171/615-1
ETH

Horsens Kommune har i brev af 19. maj 1993 spurgt Indenrigsministeriet, om kommuner kan opkræve gebyrer fra andre kommuner uden for gebyrlovens område ved erindring om ikke-rettidig betaling af refusion efter bistandslovens §§ 11 og 47 svarende til de faktiske omkostninger, samt om der ved ikke-rettidig betaling af de ovennævnte refusionskrav kan opkræves renter efter renteloven.

Horsens Kommune henviser herved til Indenrigsministeriets brev af 24. september 1992 til Hammel Kommune, hvori det fastslås, at der ikke kan opkræves gebyrer for erindringsskrivelser med hjemmel i gebyrloven i ovennævnte tilfælde, idet refusionskravene efter bistandslovens §§ 11 og 47 ikke er tillagt udpantningsret.

Indenrigsministeriet kan i den anledning oplyse følgende:

Bistandslovens §§ 11 og 47 indeholder regler om, i hvilket omfang en anden kommune end opholdskommunen skal bære den kommunale andel af udgiften ved den bistand, der ydes.

En stillingtagen til, om der i forbindelse med erindring om ikke-rettidig betaling af refusion i henhold til disse regler kan opkræves gebyr, beror på, om reglerne i gebyrloven (lov nr. 939 af 27. december 1991 som ændret ved lov nr. 131 af 28. februar 1994 om gebyrer og morarenter vedrørende visse ydelser, der opkræves eller inddrives af amtskommuner og kommuner) indeholder en udtømmende angivelse af, i hvilke tilfælde gebyrer kan opkræves af kommuner.

Lovens § 1 er sålydende:

"Loven finder anvendelse, hvis andet ikke er bestemt ved eller i henhold til lov."

Der er i bemærkningerne til loven anført følgende:

"Lovforslaget berører ikke eksisterende regler om opkrævning af gebyrer og morarenter, jf. f.eks. de nedenfor nævnte bestemmelser i § 27, stk. 2, og § 27 A i lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

...

Flere kommuner har i en årrække uden udtrykkelig lovhjemmel opkrævet gebyrer for udsendelse af erindrings skrivelser og for udsendelse af tilsigelser og lønindeholdelsesbegæringer.

...

Det er Indenrigsministeriet opfattelse, at det må anses for lovligt også uden udtrykkelig lovhjemmel, at amtskommuner og kommuner opkræver gebyrer, der modsvarer omkostningerne ved de enkelte ekspeditionstyper. Da det imidlertid er forbundet med en vis usikkerhed at opgøre de nævnte omkostninger, finder Indenrigsministeriet det hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes en klar lovhjemmel for opkrævning af de omhandlede gebyrer.

...

Den nærmere afgrænsning er foretaget ved at begrænse hjemmelen til alene at vedrøre erindrings skrivelser, for hvilke der i lovgivningen er tillagt amtskommunerne eller kommunerne udpantningsret."

Det fremgår heraf, at loven ikke er udtømmende, idet den udtrykkeligt viger for bestemmelser i andre love - og regelsæt udstedt i henhold til lov - om opkrævning af gebyrer.

Der tages imidlertid ikke i bemærkningerne direkte stilling til, om der i loven er gjort endeligt op med muligheden for at opkræve gebyrer i de tilfælde, hvor speciallovgivningen - som i det foreliggende tilfælde - ikke indeholder hjemmel til opkrævning af gebyrer.

Da formålet med loven har været at skaffe sikker lovhjemmel til opkrævning af gebyrer på et begrænset område, og da der ikke i øvrigt er holdepunkter i lovteksten eller i lovens bemærkninger for, at man med loven har ønsket at afskære muligheden for at opkræve gebyrer på ulovbestemt grundlag, må det antages, at loven ikke indeholder en udtømmende angivelse af, i hvilke tilfælde der kan opkræves gebyrer for ekspeditioner i kommuner.

Folketingets Ombudsmand har behandlet spørgsmålet om, hvorvidt der på ulovhjemlet grundlag kan opkræves gebyrer for ekspeditioner, i forbindelse med behandlingen af sagen om Finansministeriets "Cirkulære om statslige myndigheders fastsættelse af gebyr for særlige ekspeditioner og regulering af bestående gebyrer m.v." (FOB 1987.47). I ombudsmandsudtalelsen er anført følgende vedrørende gebyropkrævning for erindringskrivelser:

"Det kan heller ikke give mig anledning til bemærkninger, at Finansministeriet har lagt til grund, at der uden lovhjemmel kan opkræves gebyr for rykkerskrivelser ved for sen betaling og i visse tilfælde, hvor det offentlige må reproducere bortkomne bevisdokumenter og lignende. Jeg har valgt at koncentrere min undersøgelse om tilfælde, hvor der efter min opfattelse utvivlsomt kræves lovhjemmel for opkrævning af gebyr." (s. 50-51)

Der henvises tillige til Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 1994, s. 212-15.

Folketingets Ombudsmand og Indenrigsministeriet havde i forbindelse med en konkret sag i 1991 drøftelser om, hvilke retlige krav der er til hjemmelsgrundlaget for kommunernes opkrævning af gebyrer for erindringskrivelser, der fremsendes til borgere.

Ombudsmanden afgav dog ikke endelig udtalelse i den omhandlede sag, da et tilsvarende spørgsmål blev indbragt for Østre Landsret i en sag vedrørende Københavns Kommune. Østre Landsret afsagde kendelse i sagen den 14. december 1992. Landsretten bemærkede følgende til spørgsmålet:

"...[Gebyret er] efter det oplyste ... begrundet i, at der påføres kommunen udgifter ved udsendelse af erindringskrivelser, lønindeholdelsesbegøring og tilsigelser til udlægsforretninger til skatteydere, der ikke foretager rettidig indbetaling.

...
Under hensyn til at Københavns Kommunes gebyr for 1989 på 40,- kr. må antages ikke at have oversteget de gennemsnitlige merudgifter, der er påført kommunen ved de nødvendige ekspeditioner i anledning af skatteydernes unkladelse af rettidig betaling, finder disse dommere, at gebyret har haft fornøden hjemmel i erstatningsretlige synspunkter..."

De erstatningsretlige synspunkter, som Østre Landsrets kendelse er baseret på, gør sig efter Indenrigsministeriets opfattelse

tilsvarende gældende i den situation, som Horsens Kommune har rettet henvendelse om. Det er således Indenrigsministeriets opfattelse, at der også er adgang til på ulovbestemt grundlag at opkræve omkostningsbestemte gebyrer, når en kommune fremsender en erindringskrivelse til en anden kommune.

Det kan tilføjes, at hjemmelskravet for opkrævning af gebyrer, efter Indenrigsministeriets opfattelse, ikke skal skærpes, når det ikke er en borger, men derimod en anden kommune, der på grund af en ikke rettidig betalt ydelse giver anledning til fremsendelse af en erindringskrivelse.

Det er dog ikke i alle tilfælde, at det er lovligt at opkræve gebyr for erindringskrivelser. I tilfælde, hvor "debitorkommunen" er klar over, at "kreditorkommunen" mener at have krav på refusion efter reglerne i bistandslovens §§ 11 og 47, men dette bestrides af debitorkommunen, der ønsker uenigheden afgjort af det sociale ankenævn, jf. bistandslovens § 16, er der ikke noget hensyn at tage til kreditorkommunens muligheder for at få inddrevet kravet, idet dette først skal fastslås af det sociale ankenævn.

Der er derfor ikke noget sagligt behov for at erindre debitor-kommunen om ydelsen, og det vil således ikke være lovligt at kræve betaling for en erindringskrivelse i dette tilfælde.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der ved ikke-rettidig betaling af refusionskrav efter bistandslovens §§ 11 og 47 kan opkræves renter, bemærkes:

§ 1, stk. 1, og § 8, stk. 1, i renteloven (lov nr. 638 af 21. december 1977 som ændret ved lov nr. 1098 af 21. december 1994 om rente ved forsinket betaling) er sålydende:

"§ 1. Loven gælder for rente af pengekrav på formuerettens område, jf. dog § 8.

"§ 8. Hvis pengekrav uden for formuerettens område ikke betales i rette tid, skal rente som fastsat efter § 5, stk. 1 og 2,

betales fra den dag, da fordringshaveren begyndte retsforfølgning til betaling af gælden."

Uden for lovens almindelige område falder således krav, der støttes på den lovgivning, der i særlig grad er bestemt af offentligretlige hensyn som f.eks. bistandsloven, hvad enten kravet rettes mod borgeren eller mod det offentlige. Der kan henvises til "Renteloven med kommentarer af Mogens Munch", 1983, side 35.

~~Dette medfører efter Indenrigsministeriets opfattelse, at der ikke med hjemmel i renteloven kan opkræves renter ved ikke-rettidig betaling af refusion efter bistandslovens §§ 11 og 47 bortset fra renter opkrævet efter rentelovens § 8 fra tidspunktet, hvor eventuel retsforfølgning påbegyndes.~~

Indenrigsministeriet skal beklage den meget sene besvarelse, der skyldes en ekspeditionsfejl.

Med venlig hilsen

Pernille Christensen

